

Szanowni Państwo!

Oddajemy w Wasze ręce czwarty numer Newslettera, na łamach którego staramy się podsumować ponad dwunastoletnią obecność polskich żołnierzy w Islamskiej Republice Afganistanu. Czwarty numer poświęcamy informacjom o **WSPARCIU DLA AFGAŃSKIEJ ADMINISTRACJI I WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI** realizowanym przez żołnierzy Polskiego Kontyngentu Wojskowego oraz wspierające ich podmioty krajowe. Więcej informacji o Polskim Kontyngencie Wojskowym znajdziecie na stronach www.do.wp.mil.pl oraz www.isaf.wp.mil.pl.

Redakcja.

DOBRE ZARZĄDZANIE

Siłą każdego państwa jest sprawna i dobrze działająca władza, zarówno ustawodawcza, wykonawcza jak i sądownicza. Dlatego jednym z głównych obszarów, w których siły międzynarodowe wspierają Afgańczyków, jest

tworzenie silnej, dobrze zorganizowanej i sprawnie działającej administracji oraz niezależnego wymiaru sprawiedliwości. O wadze tego problemu świadczy też to, że tzw. good governance jest drugim filarem w obowiązującej w latach 2008-2013 Narodowej Strategii Rozwoju Afganistanu (Afghan National Development Strategy). Pod tym pojęciem zapisano działania związane z rozwojem administracji od szczebla centralnego, aż do poziomu społeczności lokalnej, wzmocnieniem wymiaru sprawiedliwości i prawami człowieka oraz kwestie związane z religią.

Afghan National Development

Strategy – Narodowa Strategia Rozwoju Afganistanu – określa główne kierunki rozwoju kraju na lata 2008-2013 (dotąd nie opracowano nowej). Oprócz wspomnianego good governance, wśród priorytetów wymienia m.in. szeroko pojęte bezpieczeństwo, służbę zdrowia, edukację, rozwój miejski, dostęp do energii elektrycznej.

WSPARCIE DLA ADMINISTRACJI

Wsparcie, jakiego afgańskiej administracji udzielają Polacy, realizowane jest dwutorowo. Składają się na to inicjatywy podejmowane bezpośrednio w Afganistanie, jak też realizowane w Polsce. W te drugie angażują się nie tylko organa władzy państwowej, ale też organizacje pozarządowe, stowarzyszenia, uczelnie i inne podmioty.

Wsparcie dla władz afgańskich realizowane bezpośrednio w Afganistanie odbywało się na różnych poziomach. Przykładem aktywności na najwyższym szczeblu była działalność zespołu doradczego kierowanego przez gen. Mieczysława Bieńka, który doradzał afgańskiemu ministrowi obrony narodowej. Podobnie należy traktować spotkania, do których dochodziło w Afganistanie, w czasie których z najwyższymi władzami kraju spotykali się: polski prezydent, premier, ministrowie spraw zagranicznych i obrony narodowej. Do tej samej grupy należy zaliczyć regularne kontakty, jakie z władzami afgańskimi utrzymują kolejni ambasadorowie Rzeczypospolitej Polskiej w Afganistanie.

Najwięcej uwag i wysiłków skupiono jednak na budowaniu struktur władzy na poziomie prowincji Ghazni, dystryktów oraz społeczności lokalnych. Szczególnie duże zasługi w tym obszarze odnieśli żołnierze i pracownicy wojska działający w wyspecjalizowanych komórkach wchodzących w skład Polskiego Kontyngentu Wojskowego – sekcja S-5, Zespół Odbudowy Prowincji, Grupa Rozwoju Dystryktów oraz CIMIC. Wszystkie one, w ramach swoich kompetencji, utrzymywały regularny i stały kontakt ze swoimi afgańskimi partnerami. Najczęściej, w

czasie spotkań i narad, wymieniano się doświadczeniami i dyskutowano sposoby rozwiązywania pojawiających się trudności. Przedstawiciele sił koalicji uczestniczyli w posiedzeniach Rady Rozwoju Prowincji, naradach organizowanych w siedzibie gubernatora i w poszczególnych resortach. To właśnie bezpośredni kontakt okazał się najbardziej skutecznym sposobem na nawiązanie dobrych wzajemnych relacji, które pozwoliły na wypracowanie skutecznego modelu współdziałania.

SENSE – Strategic Economic Needs and Security Exercise - szkolenie SENSE jest stworzoną w amerykańskim Instytucie Analiz Obronnych (*Institute for Defence Analyses*) strategiczną grą komputerową symulującą zarządzanie państwem stojącym u progu znaczących przemian ustrojowych, gospodarczych i społecznych. Uczestnicy wcielają się w role różnych podmiotów wewnętrznych państwa oraz jego otoczenia międzynarodowego. Każdy z nich ma inną rolę i cele. Kluczowym elementem są interakcje pomiędzy uczestnikami polegające na negocjacjach i podejmowaniu decyzji obrazujące złożoność systemu polityczno-ekonomicznego państwa.

Źródło:

<http://www.polskapomoc.gov.pl/Polska,wspiera,administracje,Afganistanu,,Tu,nezji,i,krajow,Partnerstwa,Wschodniego,1306.html>

Drugim ważnym narzędziem była organizacja szkoleń specjalistycznych adresowanych do pracowników administracji. Były one finansowane z programu polskiej pomocy w ramach projektów rozwojowych. W ofercie edukacyjnej znalazły się m.in. kursy nauki języka angielskiego, obsługi komputera, ale także podstaw planowania budżetu, praw człowieka, zasad funkcjonowania administracji. Co istotne, kursy te były organizowane dla pracowników i przedstawicieli administracji różnego szczebla – zarówno kobiet jak i mężczyzn.

Bardzo ważną rolę w budowaniu relacji i wzmacnianiu pozycji władz na szczeblu prowincji i dystryktów odgrywali dowódcy kolejnych zmian PKW. Ich osobiste zaangażowanie, częsty udział w spotkaniach, nie tylko o charakterze oficjalnym, szurach i wizyty w wioskach rozsiadanych na terenie prowincji, wzmacniały pozycję władz działających na danym obszarze.

Wymiernym dowodem wsparcia dla budowania demokratycznych i silnych struktur administracji była pomoc w organizacji wyborów prezydenckich (2009 i 2014) i parlamentarnych (2010). Polacy, nie angażując się w sam przebieg procesu wyborczego, pomagali w transporcie członków komisji wyborczych, wyposażeniu lokali wyborczych, kart i wykazów osób uprawnionych do głosowania. Polacy pomagali też w stworzeniu odpowiedniego systemu reagowania kryzysowego, który pozwalał na podjęcie skutecznych działań w sytuacji, gdyby miało dojść do próby zakłócenia procesu głosowania.

Bardzo wartościowe dla budowania struktur afgańskiej administracji były szkolenia organizowane dla jej przedstawicieli w Polsce. Wśród nich warto wymienić szkolenie SENSE organizowane wspólnie przez MSZ i Krajową Szkołę Administracji Publicznej. W kilku edycjach wzięło w nim udział kilkudziesięciu przedstawicieli administracji średniego szczebla. Realizacja programu SENSE dla przedstawicieli Afganistanu jest jedną z szeregu

inicjatyw podejmowanych przez Polskę w celu budowania zdolności instytucjonalnych władz afgańskich.

Ciekawym szkoleniem było, zorganizowane w 2013 r., szkolenie z zakresu zarządzania przez wartości, w którym wzięło udział 8 wysokich rangą urzędników (w tym 6 wiceministrów i 2 dyrektorów departamentów). W tym samym roku zorganizowano też szkolenie specjalistyczne dla 10-osobowej grupy pracowników Afgańskiej Narodowej Agencji Zarządzania Kryzysowego (Afghanistan National Disaster Management Authorities). W 2012 r. zrealizowano szkolenie Strategic Communication in Public Administration (Komunikacja Strategiczna w

Administracji Publicznej), którego uczestnicy poznawali tajniki efektywnej komunikacji pomiędzy urzędnikiem i petentem oraz pomiędzy samymi urzędami.

Zdecydowana większość szkoleń oferowanych i organizowanych w Polsce odbyła się dzięki dobrej współpracy MSZ i KSAP. Cenną inicjatywą było doprowadzenie do podpisania porozumienia między naszą Krajową Szkołą Administracji Publicznej i jej odpowiednikiem Afgańskim Instytutem Służby Cywilnej (Afghanistan Civil Service Institute – ACSI). Jej przedstawiciele gościli w naszym kraju w 2011 r. i wówczas doszło do podpisania porozumienia o współpracy.

Na szczególną uwagę zasługują relacje dwustronne nawiązywane na poziomie społeczności lokalnych polskich województw i prowincji Ghazni. Przedstawiciele poszczególnych dystryktów i departamentów regularnie gościli w Polsce, odwiedzając miejsca stacjonowania żołnierzy tworzących kolejne zmiany PKW. Przyglądali się m.in. jak działa samorząd w województwie lubuskim, wielkopolskim i zachodniopomorskim. Ciekawostką może być fakt, że miasta Ghazni i Giżycko podpisały porozumienie o współpracy jako miasta partnerskie. Nastąpiło to podczas obchodów Dnia Polskiego w bazie wojskowej w prowincji Ghazni zorganizowanych w czasie X zmiany PKW.

AFGAŃSKI WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI

Wymiar sprawiedliwości, obok administracji, jest drugim symbolem sprawności i spójności państwa. W przypadku Afganistanu sprawa jest bardziej złożona, gdyż równie silną pozycję jak prawo stanowione ma prawo zwyczajowe. Dlatego też społeczność międzynarodowa wspiera wysiłki władz afgańskich w dążeniu do wzmocnienia struktur wymiaru sprawiedliwości.

UNAMA (*United Nations*

Assistance Mission in Afghanistan;

Misja Wsparcia Narodów

Zjednoczonych w Afganistanie) –

misja pokojowa ONZ o charakterze cywilnym działająca od 2002 r. w Afganistanie. Została powołana do życia na mocy rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1401.

Misja składa się z dwóch głównych filarów, odpowiadających dziedzinom, w których ma służyć pomocą władzom Afganistanu: politycznego i rozwojowego.

Personel misji składa się wyłącznie z cywilów i liczy ok. tysiąca osób, z czego 80% to obywatele Afganistanu, a pozostali to pracownicy ONZ z innych państw.

Jedną z form pomocy są szkolenia organizowane dla przedstawicieli tego sektora. Dzięki staraniom Zespołu Odbudowy Prowincji udało się zorganizować kilka szkoleń adresowanych tylko do tej grupy zawodowej. Wzięli w nich udział sędziowie, prokuratorzy i pracownicy sektora sprawiedliwości. Wśród poruszanych zagadnień, oprócz tematów stricte prawnych, znalazły się też podstawy języka angielskiego i zajęcia z praw człowieka w tym praw kobiet i dzieci.

Bardzo cennym wsparciem okazały się projekty pomocowe, w ramach których wyremontowano siedziby sądów, a jednocześnie dostarczono wyposażenie i księgozbiór specjalistyczny do nowo otwartych bibliotek. Dużą w tym zasługą prawników pracujących w strukturze PRT oraz organizacji pozarządowych, które pomogły w skompletowaniu odpowiedniej literatury fachowej. Wsparciem służyli pracownicy działającej również na terenie prowincji Ghazni misji UNAMA.

Dopełnieniem działań prowadzonych w Afganistanie było, podobnie jak w przypadku przedstawicieli administracji, organizowanie wizyt studyjnych i szkoleń w naszym kraju. Odpowiadając na potrzeby strony afgańskiej tylko w 2012 r. zorganizowano szereg wizyt studyjnych i szkoleń. W dwóch takich

wizytach uczestniczyli przedstawiciele wymiaru sprawiedliwości z prowincji Ghazni. Podczas tygodniowych pobytów, dwie grupy urzędników niższego szczebla zapoznały się z funkcjonowaniem aparatu sprawiedliwości w Polsce. W ten sposób, dzieląc się doświadczeniami, Polska wspiera afgańskie władze i wymiar sprawiedliwości.